

derfor selv denne Ret, hvilke Rettigheder og Pligter den giver, og hvorledes man taber dem. Selv om den ene Stats Undersaatter har Ligeberettigelse med den anden Stats ifølge dette Stykke, har det en meget stor Betydning, at Statsborgerretten er særskilt i hver Stat, foruden som allerede fremhævet, at Undersaatterne er en Hovedbetingelse for Konstitueringen af en Stat. Her skal forklares, hvilken Betydning en særskilt Undersaatsret har for øvrigt.

Udadtil, overfor andre Stater, fremtræder dette tydeligt, f. Eks. hvis den ene Stat betingede sine Undersaatter, efter at Forbundsloven var traadt i Kraft, særskilte Rettigheder, f. Eks. Ret til Næringsdrift, Toldfrihed, Forsørgelsesret i en fremmed Stat, eller paalagde Undersaatterne særlige Pligter overfor en fremmed Stat, saa vedkom det ikke Undersaatterne i den anden Stat. Derfor fremtræder Undersaatsrettens Adskillelse klart i al Slags mellemfolkelige Forbindelser.

Indadtil, i Forholdet mellem de to Staters Undersaatter, fremtræder Adskillelsen ogsaa tydeligt i Praxis. Hvis Danmark og Island afsluttede f. Eks. gensidig Overenskomst om Udlevering af Forbrydere, jfr. § 12, vilde hver Stat for sig gøre Undtagelse angaaende Udlevering af sine egne Undersaatter, saaledes som det er Skik og Brug i den Slags Overenskomster. Danmark vilde f. Eks. ikke vedtage at udlevere en dansk Undersaat, som havde begaaet en Forbrydelse her, og Island heller ikke en islandsk Undersaat, som havde begaaet en Forbrydelse i Danmark. En dansk Undersaat vilde ikke blive straffet i Danmark for Forræderi mod Island, fordi han ikke kan dømmes efter Kap. IX. i dansk Straffelov om Landsforræderi, thi de Bestemmelser er kun for den danske Stat, men ikke for Staten Island. Det samme vilde være Tilfældet med en Islænder, som begaar Forræderi mod Danmark. Derimod kunde Forbrydelsen høre under Straffelovens Kap. IX., hvis den gik ud paa at styrte Kongen eller forandre Tronfølgeoven, thi det vilde tillige være Brud paa Forbundsloven, som begge Stater er bundne til. Mange flere Eksempler kunde nævnes, men dette er tilstrækkeligt til at vise Adskillelsen mellem Staternes Undersaatter.

Dernæst skal selve Bestemmelsen om Ligeberettigelsen omtales. Dens Indhold er, at *Islænderne har lige Ret med Danskerne, naar de opfylder alle de Betingelser, som dansk Lovgivning bestemmer, for at nyde enhver Rettighed, og at de maa rette sig efter alle de Begrænsninger, som dansk Lovgivning har fastsat overfor sine Undersaatters Nydelse af disse Rettigheder.* Akkurat tilsvarende Bestemmelser gælder om Danskernes lige Ret med Islænderne. *Danskerne maa opfylde de samme Betingelser og maa finde sig i de samme Begrænsninger, som er eller bliver indført angaaende de islandske Undersaatters Retsnydelse i enhver Henseende.* For at være valgbar og have Valgret maa man ifølge begge Landes Lovgivning bo i Landet, og hver af Staterne for sig kan sætte de Betingelser, at enhver Undersaat, som har opgivet sin Bopæl i Staten eller aldrig har haft den, yderligere skal have været bosiddende der uafbrudt en vis Tid, førend han kan nyde de nævnte Rettigheder, f. Eks. at enhver Mand skal have været bosat i Danmark i 5 Aar, førend han der kan faa Valgret og blive valgbar, hvad enten han er dansk Undersaat eller ikke. En islandsk Undersaat maatte finde sig i kun at faa den samme Ret i denne Henseende, naar han opfyldte de samme Betingelser som danske Undersaatter. Ganske det samme gælder om den anden Stat. I Danmark er Bopæl i Landet en Betingelse for forskellig Næringsdrift, og det er klart, at islandske Undersaatter maa opfylde disse Betingelser. Danskerne kan f. Eks. i Lovgivningen sætte Bopæl som Betingelse for at erhverve fast Ejendom i Danmark (jfr. den danske Grundlov af 5. Juni 1915 § 50, 2det Stykke), og islandske Undersaatter maatte ligesom danske, som er bosat andre Steder, rette sig derefter. For saa vidt tilsvarende Bestemmelser findes i vor Lovgivning, f. Eks. Fossellovgivningen, eller bliver indført, maa danske Undersaatter ogsaa opfylde dem. Hvis den Bestemmelse bliver indført i den islandske Lovgivning, at fast Bopæl skal være Betingelse for at drive Handel her, maa danske Undersaatter indrette sig derefter. For at blive f. Eks. Dømmer i Danmark skal man have juridisk Eksamen fra Universitetet i København. Islandske Undersaatter kan derfor kun blive Dommere der, hvis de har en saadan Eksamen. Dommere her i Landet maa bl. a. kunne Islandsk og have juridisk Eksamen fra vort Universitet. Disse Betingelser maa danske Undersaatter ogsaa opfylde for at blive Dommere her. Kun gælder det ifølge § 6, 3die Stykke, om Adgang til Fiskeri paa Søterritoriet i begge Stater, deriblandt ogsaa paa Søterritoriet ved Grønland, naar det bliver tilgængeligt for danske — og dermed ogsaa for islandske — Undersaatters Fiskeri, at da ingen af Staterne maa sætte fast Bopæl som Betingelse herfor. Derimod kan hver af Staterne fastsætte Regler baade for sine egne Undersaatter og for andre angaaende Fremgangsmaaden ved